שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מבחן מסכם: מסכת בבא מציעא – אלו מציאות

זמן: 40–45 דקות · 100 נקודות · ענו על כל השאלות. הניקוד כתוב ליד כל שאלה.

חלק א: שאלות בחירה (30 נקודות) – הקיפו את התשובה הנכונה. בכל שאלה תשובה נכונה אחת.

1. לפי המשנה, מי שמצא מעות (מטבעות) מפוזרות: **(6 נק')**
   א. חייב להכריז ב. הן שלו
   ג. צריך להשאיר אותן במקומן ד. צריך לתת אותן לבית הדין

2. למה המוצא ככר של נחתום רשאי לקחת אותה, אבל ככר של בעל הבית חייב להכריז? **(6 נק')**
   א. כי כל ככרות הנחתום שוות, ובככר של בעל הבית יש סימן
   ב. כי הנחתום עשיר
   ג. כי ככר של נחתום קטנה יותר
   ד. כי ככר של בעל הבית נמצאה ברשות היחיד

3. ערימת פירות קטנה שהונחה בצד הדרך – מה הדין? **(6 נק')**
   א. שלו, כי היא קטנה
   ב. חייב להכריז
   ג. לא נוגעים בה, כי זו דרך הינוח והבעלים יחזרו
   ד. שלו, כי הבעלים הפקירו

4. חפץ שנהר שטף – מה הדין לפי אביי ורבא? **(6 נק')**
   א. שלו, אפילו יש בו סימן ב. חייב להחזיר תמיד
   ג. שלו רק אם אין בו סימן ד. צריך לחכות שנה

5. "סימן העשוי לידרס" (סימן שעלול להימחק ברחוב) – מה הדין לפי רבא, וכך נפסקה ההלכה? **(6 נק')**
   א. הוי סימן ב. לא הוי סימן
   ג. הוי סימן רק ברשות הרבים ד. תלוי אם יש גם מקום

חלק ב: מונחים, ארמית ומבנה (30 נקודות) – ענו בקצרה ובמילים שלכם.

6. מה פירוש "כל שיש בו שינוי" לפי רבי יהודה? תנו דוגמה מהמשנה. **(10 נק')**

_____

_____

7. מה ההבדל בין "דרך נפילה" ל"דרך הינוח"? ולמה קב חיטים שפזור על ארבע אמות בגורן שייך למוצא? **(10 נק')**

8. לפי רבא, מה זה "הכרזת מקום"? איך מכריזים כך? **(10 נק')**

חלק ג: הבנת קטע (25 נקודות) – קראו את הקטע וענו על השאלות.

9. קראו את הקטע מהגמרא (המחלוקת ב"יאוש שלא מדעת"):

> כִּי פְּלִיגִי בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ סִימָן. אַבָּיֵי אָמַר: לָא הָוֵי יֵאוּשׁ, דְּהָא לָא יָדַע דִּנְפַל מִינַּיהּ. רָבָא אָמַר: הָוֵי יֵאוּשׁ, דִּלְכִי יָדַע דִּנְפַל מִינַּיהּ – מִיָּאַשׁ. מֵימָר אָמַר: סִימָנָא לֵית לִי בְּגַוֵּיהּ, מֵהַשְׁתָּא הוּא דְּמִיָּאַשׁ.
>
> גמרא, בבא מציעא כא ע"ב (נוסח ספריא, כמו בדף השיעור)

א. באיזה סוג חפץ נחלקים אביי ורבא? ולמה בחפץ שיש בו סימן אין מחלוקת? **(8 נק')**

ב. הסבירו את הטעם של אביי ואת הטעם של רבא. **(9 נק')**

ג. תרגמו: "סִימָנָא לֵית לִי בְּגַוֵּיהּ, מֵהַשְׁתָּא הוּא דְּמִיָּאַשׁ". כמי נפסקה ההלכה? **(8 נק')**

חלק ד: שאלת חשיבה (15 נקודות)

10. לפי אביי, גם לפני שהבעלים יודע שאיבד משהו, אסור לקחת את החפץ. האם נכון לדעתכם לקחת חפץ "שאף אחד לא יחפש", למשל עט או מטבע שמצאתם במסדרון? נמקו בעזרת המושגים מהיחידה (סימן, יאוש, מקום). **(15 נק')**